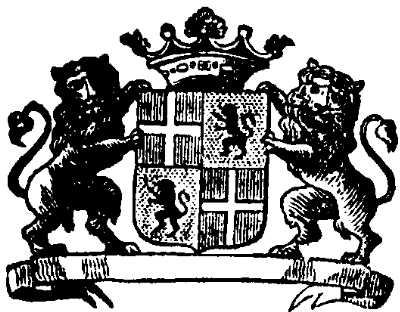
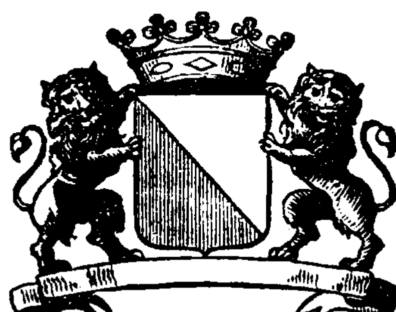
A°. 1854. N°. 214.

ZATURDAG **9 SEPTEMBER.**

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

Wij herinneren aan inzenders van advertentien, **dat het bureau der Courant des Zondags is gesloten,** en dat de advertentien voor het blad, dat Zondag wordt gedrukt, dus uiterlijk Zaturdag avond moeten bezorgd worden.

De Burgemeester der stad Utrecht brengt ter kennis der Ingezetenen, dat vergadering van den Raad zal worden gehouden op Dingsdag, den 12. Sept. 1854, des namiddags ten half twee ure.

Utrecht, den 8. Sept. 1854.

De Burgemeester voornoemd,
N. P. J. KIEN.

De gepasporteerde Fourier *W. Siekemeijer* wordt opgeroepen zich ter secretarie dezer stad te vervoegen vóór den 12. September 1854, tot het afhalen van te zijnen behoeve ontvangen aanstelling als kommies bij 's Rijks belastingen.

Utrecht, den 7. Sept. 1854.

Ter ordonnantie van heeren Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

UTRECHT 9 September.

Uit Konstantinopel zijn er thans tijdingen van den 25., 28., 30. en 31. Aug. Allen zijn opgevuld van nieuws, omtrent de expeditie, die, den 2. Sept. in zee gegaan, reeds gister of heden moet geland zijn en dat wel zeer nabij Sebastopol. Het geheele expeditiekorps zal bijna 80,000 man troepen tellen, dat in 2 konvooijen zal worden overgebragt door 300 transport- en 30 linieschepen, door 100 stoomschepen, volgens anderen, door 60 stoomfregatten gesleept. Onder Parijs zal men eenige bijzonderheden vinden over dezen togt, waarvan men de wedergade niet ligt in de geschiedenis zal vinden; dezer dagen, misschien wel op het oogenblik dat men thans leest, zal er een strijd gevoerd worden, die aan duizenden het leven zal kosten; zal er uit eenige duizenden vuurmonden van allerlei grootte een geschutgebulder in de Zwarte zee vernomen worden, waarop, zoo zegt de *Nouv.*, de donder naijverig zal zijn; zal door Engeland, Frankrijk en Turkije eene vereende poging worden aangewend, om de Russische magt in de Zwarte zee, door jaren tijds en arbeids en door onnoemlijke schatten bijeengebragt, te fnuiken en zoo 't mogelijk is te vernielen.

Het ontzaggelijke der onderneming zal reeds spoedig allerlei geruchten omtrent den loop derzelve in de wereld brengen, waartegen het niet ongeschikt is reeds bij voorbaat te waarschuwen.

De berigten uit Turkije brengen nog eene tijding, die, als ze bevestigd wordt, zeer gunstig is. *Schamyl* zou, met 20,000 man, de Russen in Georgië zoo hebben geteisterd, dat zijne zegepraal een tegenwigt heeft gegeven aan de door de Turken geleden nadeelen, zóó dat Bayazet weder door de Russen zou verlaten zijn, nadat prins *Bebutoff* er de vestingwerken van had vernield.

De tijdingen, die de *Alg. Z.* geeft, zeggen reeds, dat het handelsverkeer van Trapezunt met Perzië den 22. Aug. weder was hersteld. Dezelfde tijdingen gewagen, in tegenspraak met de Fransche dépèches, van de inscheping te Burgas ook van de kavallerie. De leveranciers hadden bevel de levensmiddelen den 1. Sept. voor Sebastopol te leveren. Het belegeringsgeschut uit Toulon was aangekomen. — *Ismaël Pacha* zou bepaald het opperbevel over de legers in Azië bekomen.

In de Oostzee zijn de krijgsoperatien voor dit jaar geeindigd. Van den 5 tot den 10 Oct. worden in de haven van Cherburg 46 schepen met 10 Engelschen transportschepen gewacht. De Fransche vloten zullen te Cherburg, Brest en Boulogne overwinteren.

De houding der Duitsche magten blijft druk besproken; de slotsom is, dat de zaken blijven als ze waren. De *Köln. Z.*, van de Oostenrijksche krijgstoerustingen sprekende, zegt, dat de Engelschen hier zouden kunnen zingen het:

»the king of Denmark with ten thousand men
»marched up the thill and then — marched down again!

De *Dusseld. Z.* beweert, dat Oostenrijk, nu Rusland niet toegeeft en Weenen den oorlog niet wil, eene andere politieke gedragslijn moet gaan aannemen, door eene wijziging in zijn kabinet te brengen. — Prins *Gortchakoff* heeft intusschen bekend gemaakt, dat Moldavie den 20. Sept. zal ontruimd worden.

Uit Madrid zijn de tijdingen gunstig. In de provincien is het minder goed. De rust is in enkele steden nog niet verzekerd.

Terwijl in Belgie sinds eenige dagen de rust werd verstoord, ter zake van de duurte der levensmiddelen, hebben ook te Nottingham, in Engeland, om dezelfde reden ongeregeldheden plaats gehad, die natuurlijk slechts de zaken eerder kunnen verergeren dan verbeteren, door dat ze stremming in 't verkeer te weeg brengen.

— Bij kon. besluit van 5 Sept., is de gemeente Dieren afgescheiden van de ontvangst der dir. bel. en acc. te Rieden c. a., en in eerstgemelde gemeente een afzonderlijk kantoor van ontvang der dir. bel. en acc. ingesteld; voorts zijn bij hetzelfde besluit benoemd tot ontv. der dir. bel. en acc. te Rheden, Velp en Rosendaal, hoofdplaats Velp, de heer *J. C. Temminck*; te Dieren, de heer *H. Bruins Jr.*

— Men berigt ons:

»Iedereen moet het op prijs stellen, als een dagblad ongaarne spreekt over hetgeen het slechts ten halve weet. In ons land en in onzen tijd schijnt men vooral voorzigtigheid van staatkundige schrijvers te mogen verwachten, die ongaarne den toestand van Nederland tegenover het buitenland willen bemoeilijken en overtuigd zijn, dat men de waardigheid en onafhankelijkheid van het Vaderland alleen dan met klem kan handhaven, als men daarmede wijsheid en beleid weet te paren. Uit dat oogpunt de kleine verwikkelingen, waarin wij als neutralen tegenover sommige der oorlogvoerende mogendheden van tijd tot tijd geraken, beschouwende, en ziende, dat die tot dusverre ten ongenoege en zonder eenige kwetsing van eer of onafhankelijkheid geschikt worden of afloopen, meenen wij te moeten waarschuwen tegen het geloof slaan aan hetgeen de *Echo-Universel* debiteert. Het is een Fransch Jesuiten blad, te 's Hage uitgegeven, alwaar men den schrijver met mannen bras dessus bras dessous kan zien wandelen, die zich slechts beijveren moeijelijkheden voor de regering te scheppen. Dat blad neemt niet alleen alles op, wat tegen het Ministerie is, maar bij voorkeur zaken, waardoor ons land bij het buitenland zou worden benadeeld en het is uit dat oogpunt, dat het met de zwarte kool dient te worden aangeteekend."

— De Heer *de Belmont*, gezant van Noord-Amerika aan ons hof, is van zijne reis naar Parijs in de residentie teruggekeerd. *GrW.*

— Op het laatst dezer maand zal te 's Hage het examen plaats hebben van surnumerairs der registratie, die het radikaal wenschen te erlangen, dat voor ontvanger der registratie vereischt wordt.

— Zijne Exc. de minister van oorlog, vergezeld van den kolonel der genie *van Heurn*, is den 6 Sept. te 's Bosch aangekomen, om de vesting en de fortifikatie werken te inspekteren. De muziek der staf van de dd. schutterij bragt des avonds ten 9 ure eene serenade aan Z. Exc.

— In zake de rapporten ter *voorkoming* van *de vermindering* van *Predikants-traktementen* en ter *aanbeveling van de toga* als een passend ambtsgewaad heeft de Synode besloten, wat het eerste betreft, eene aanschrijving te dier zake aan de kerkeraden en de kerkelijke besturen te doen uitgaan, en, wat de laatste aangaat, een' brief van aanbeveling aan predikanten en kerkeraden toe te zenden.

---

*— Uit het kamp bij Zeijst schrijft men ons van den 7. Sept.: (Deze brief gewerd ons eerst den 8. omstreeks half 3 ure namiddag). »De Pruissische hoofdofficieren worden morgen of overmorgen in het kamp verwacht. Aanstaanden Zaturdag zullen de mijnen te 12 uur ontstoken worden.

Heden avond te 7½ uur werden alle officieren van de divisie onverwacht voor het centrum, alwaar het verblijf van Z. M. is, ontboden, en wierd door Z. M. met eene gepaste aanspraak aan Z. E. den luit. gen. *Dumonceau* het grootkruis van den Ned. Leeuw overhandigd, waarop Z. E. Z. M. mede zeer toepasselijk bedankte. Onder daverende hoera's en 't *leve de Koning!* waarbij de muziek van het 2. reg. inf. zich liet hooren, ging Z. M. weder in zijne tent. Z. M. betuigt aanhoudend HD. tevredenheid en heden verscheen de volgende legerorde van den divisie-generaal: »De divisie, heden morgen de groote eer genoten hebbende door Z. M. zelven te zijn aangevoerd, heeft HD. mij de aangename taak opgedragen aan de officieren, onderofficieren en manschappen 's Konings bijzondere tevredenheid bij dezen te betuigen.

»Laten wij allen immer onze vereenigde pogingen zoodanig trachten te regelen, dat wij Z. M. goedkeuring steeds verwerven."

Van den 8 Sept. meldt men ons uit het kamp:

»Heden morgen ten 7 uur stonden de troepen uit het kamp, benevens twee batterijen en het eskadron jagers te paard, in slagorde, en rukten toen vooruit naar den kant der piramide; zij hebben aldaar gecombineerde manoeuvres in het vuur uitgevoerd; alles is in de beste orde, en zonder eenige ongelukken afgeloopen. De manoeuvres werden door fraai weder begunstigd. 's Konings bijzondere tevredenheid viel den troepen weder ten deel; ten 12 uur waren dezelve weder ingerukt. Aanstaanden Maandag zal er een militaire marsch gemaakt worden."

— De manoeuvres te Cleve zijn den 6. met eene groote parade besloten. Bij het bivouak merkte men een feit op, zoover wij weten aan het Hollandsche leger geheel vreemd, namelijk dat des avonds ten 9 ure, op het roffelen der trommen, elk soldaat zijnen helm afnam tot een gebed. Hierna werd er muzijk gemaakt. 's Morgens om 5 uur begonnen wederom de manoeuvres onder kommando van Z. K. H. den prins van Pruisen. Na afloop hiervan had de parade plaats. Honderden personen waren bij deze gelegenheid naar Kleef gegaan om dit militaire schouwspel bij te wonen Onder dezen zag men vele Hollandsche officieren, alsmede die der Nijmeegsche schutterij, die aan Z. K. H. den prins werden voorgesteld, welke zich langen tijd minzaam met hen onderhield.

Den 7. is een gedeelte der troepen afgemarcheerd; terwijl den 8. Sept. het overige zal vertrekken.

— Te Broek, onder Akkerwoude, gemeente Dantumadeel, wordt eene nieuwe school opgerigt, in welke het onderwijs *kosteloos*, voor rekening van het rijk en de provincie, zal worden gegeven. De armoedige bevolking is niet in staat schoolgeld te betalen, en de gemeente is mede in geen bloeijenden toestand. Wij gelooven, dat er in verschillende oorden des lands veel gelegenheid is, om op die wijze in het onderwijs van armen en behoeftigen te voorzien. Wij meenen echter, dat het bovenstaande voorbeeld een der eersten van dien aard in het gansche land is en daarom mededeeling verdient. Misschien lokt het tot navolging uit. *Hb.*

— Te Schiedam hebben eergister eenige ongeregeldheden plaats gehad, veroorzaakt door de duurte der levensmiddelen. Men heeft bij eenige broodbakkers de glazen ingeslagen, alsof die de schuld er van waren, dat het brood duur is, en niet de omstandigheden, die het graan nog niet in die mate hebben doen dalen, als men had gewenscht. De policie te Schiedam is het gelukt, eenige der belhamels in hechtenis te nemen, waarna de rust weldra was hersteld.

— Het is ons aangenaam te kunnen mededeelen, dat het dezer dagen verspreide gerucht, als zoude de Engelsche hardlooper *Adams*, aan de gevolgen zijner, in den tuin *Spoor- en Amstelzigt* van den heer *Kröper*, volbragte werkzaamheden, overleden zijn, onwaar is. Wel heeft *Adams*, die, nadat hij eenentwintig dagen en nachten had geloopen, warme baden moest nemen, die men verzuimde hem te geven, in een zeer gevaarlijken toestand verkeerd, doch hij is hersteld en, naar wij vernemen, bereids weder naar Engeland vertrokken. *Amst. Ct.*

---

*— Wij ontleenen uit een particulier schrijven uit Maastricht een lofwaardigen trek van mildheid, door den heer *Marcella*, kapitein, kommanderende de maréchaussée in het Limburgsche, begaan. — Eenige dagen geleden, had de brigadier, in het dorp Beek gestationeerd, het ongeluk, *f* 190 te verliezen, eene som,

aan hem uitgereikt, tot betaling van traktement voor zijne brigade, over de maand Augustus. — Dit verlies trof den man te meer, naardien hij is huisvader met een talrijk gezin. Doch de heer *Marcella*, diep doordrongen van den ongelukkigen toestand, waarin zich een zijner onderhoorigen bevond, heeft de geheele som, uit eigen fondsen, cadeau gegeven. — Naar men wil, is dit niet de eerste keer, dat de heer *Marcella* zich op deze wijze veler hoogachting verwierf.

— Er zijn berigten uit de Hollandsche kolonie Sheboygan (N. Amerika) tot 15 Aug. Eenige landverhuizers uit Uithuizen en andere streken van Groningen waren er aangekomen. Landbouwers zijn er het meest welkom. De oogst te Pella en omstreken is bij uitstek goed. „De oogst is dubbel gezegend; — schrijft men; — tarwe en haver zijn ingezameld, het koren (maïs) belooft veel. Het is hier vrij warm; de thermometer teekent 90 à 99 graden.”

DEN HELDER 8 Sept.

Te Texel uitgezeild Doggersbank, kapt. *Kerkhoven*, naar Batavia.

Binnengekomen Zr. Ms. kotter de Vlinder, kapt. *Noordzij*, van Vlissingen.

HELLEVOETSLUIS 8 September.

Uitgezeild Neêrlands Koningin, kapt. *Tromp*, naar Batavia.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 6 September.

Onze bladen beschouwen thans de mogelijkheid en zelfs de voordeelen van een oorlog met Rusland, als die thans of in de aanstaande lente mogt losbarsten. Algemeen houdt men het er evenwel voor, dat Oostenrijk zich bepalen zal, zich te handhaven in 't bezit van 't geen het bezet heeft, en dat Rusland het in dat bezit althans niet met de wapenen zal storen. Oostenrijk komt echter in een moeijelijken toestand, omdat het bepaald de aanneming door Rusland van de vier door de West-magten gestelde voorwaarden heeft gevorderd, en het thans, nu Rusland weigert, die vordering niet eenvoudig als ongedaan kan beschouwen.

TRIEST, Donderdag 7 September.

De paketboot van Konstantinopel is zoo even in onze haven aangekomen. Zij brengt tijdingen tot den 31 Aug. De hertog *van Cambridge* en prins *Napoleon* waren van daar vertrokken, om de expeditie naar de kusten van de Krim te volgen. Het Engelsche stoomschip de Indus en alle andere beschikbare vaartuigen in die haven zijn ook vertrokken.

HAMBURG 7 September.

Den 2. is men begonnen met de vernietiging van de forten van Bomarsund. Na de vermeestering van die sterkte, is door de Russ. regering aan alle generaals bevel gezonden, de versterkte punten van Finland, die geen kans hebben van goed te kunnen worden verdedigd, zelf te doen afbreken.

Den 30. zijn 28 schepen met landingstroepen Abo genaderd, welke plaats men zou hebben aangevallen, toen de opgekomen stormwinden de scheepsbevelhebbers de onmogelijkheid deden inzien hunne vaartuigen nabij de kust te brengen. Het is toen bij de wisseling van eenige schoten gebleven.

Reval is thans in goeden verdedigbaren toestand gebragt. Generaal *v. Berg* heeft een volledig stelsel van fortifikatie langs de golf van Finland daargesteld, dat den besten waarborg oplevert tegen een onverhoedschen aanval.

Uit Koppenhagen wordt van den 2. Sept. gemeld, dat de koning er in de troonzaal op den 1. Sept. den staatsraad heeft geopend, bij besl. van den 26. Julij l. l. ingesteld. De tekst der gehouden rede is niet bekend gemaakt. Op een lid na, die ongesteld was, waren de 30 leden opgekomen. De zittingen zijn geheim. Prof. *Madrig*, oud minister van eeredienst, heeft voor het lidmaatschap bedankt, dat hij niet vereenigbaar achtte met zijne politieke gevoelens.

FRANKRIJK.

PARIJS 7 September.

Het kamp in het Zuiden zal weldra bijeen zijn. Het zal slechts 25 à 30,000 man bedragen, door de voortdurende verzending van troepen naar het Oosten, die nog toeneemt, nu de groote expeditie werkelijk op weg gaat.

De inscheping moet den 29 zijn begonnen te Baldjick. Het eerste transport zal niet meer dan 24,000 man bedragen van de 35,000 man Franschen, die voor de expeditie bestemd zijn. De Engelschen zullen 25,000 en de Turken 8 à 10,000 man overzenden. Alle schepen der beide eskaders hebben bevel nabij Baldjick bijeen te komen: de inscheping moet spoedig geschieden, daar het zware geschut, het belegeringswerk en al het materieel reeds is geladen.

Er zijn 100 stukken geschut en 10,000 schanskorven ingescheept; de artillerie der Engelschen en Turken is gereed; die der Franschen is in aantogt. De schepen, waarop alles wordt geladen, bedragen 30 linieschepen, 60 stoomfregatten en 300 transportschepen. De togt gaat naar Sebastopol. Men zegt, dat het geheele leger, behalve de kavallerie, die achter den Balkan gaat post vatten, in twee konvooijen zal zijn overgebragt. Het eerste zal op 3 mijlen ten noorden van Sebastopol ontschepen op een landtong van 1500 ellen, tusschen twee rivieren gelegen, die als voor de landing daar schijnt opengelaten. Naar de gedane verkenningen, zouden de schepen tot op 100 ellen van de kust kunnen komen, waarop binnen 3 uur tijds, als het weder goed is, onder de bescherming van 2000 stukken, 50,000 strijders zullen geworpen worden, met het geweer, de spade en het houweel op den rug, die, door de schanskorven beschut, weldra een vast punt zullen hebben ingenomen. Voor 20 dagen tijds worden er levensmiddelen en krijgsmaterieel medegevoerd, en voor verdere behoefte wordt geregeld gezorgd. Dadelijk bijna na de ontscheping zal men zich regtstreeks op de citadel werpen, die den regter oever van de groote baai beheerscht, waaraan de stad ligt. Dat zal het grootste werk geven, want is eenmaal de citadel vermeesterd, dan ligt de stad open voor een bombardement, dat de plaats en de vloot, die zich steeds heeft verscholen gehouden achter de 700 vuurmonden der vesting, met vernieling bedreigt.

Lord *Raglan* is een kort bezoek te Konstantinopel gaan brengen, om den Sultan mededeeling te geven van het plan en tevens den hertog *van Cambridge* te gaan zien.

Het slechte weder heeft het vroeger vertrek der expeditie verhinderd. Thans is alles zoo geschikt, dat men een goeden uitslag als zeker durft te beschouwen.

Alle Turksche oorlogschepen, die op de Aziatiesche kusten aanwezig waren, voegen zich bij de expeditie, die de groote gebeurtenis van het oorlogsjaar 1854 moet worden.

De troepen van den bey van Tunis liggen nog in den Bosphorus, door tegenwind opgehouden. Ze zullen, zegt men, dadelijk ter versterking van het Aziatiesch leger naar Azie worden gezonden. Men spreekt ook van 12000 Engelschen, die uit Indië zich bij het Turksche leger in Azië zouden voegen.

Om zich een denkbeeld te geven van de nalatigheid der bevelhebbers zij het voldoende te zeggen, dat de 40 stukken geschut, voor eenige weken reeds te Trapezunt ontscheept en voor Kars bestemd, 3 mijlen van Trapezunt liggen, terwijl er daar 5 in de moerassen zijn gezakt.

Tot herstel van de rust en orde te Smirna zal de Porte *Emin-Effendi* als buitengewoon kommissaris derwaarts zenden.

De Russ. generaal *Bodisco* is te Havres aangekomen, waar hij krijgsgevangen is op het woord. Hij heeft er het Frascati bezocht, en heeft vrijheid zich te vestigen, waar hij slechts wil, behalve in Parijs; dezelfde vrijheid is aan de personen gegeven, die den generaal vergezellen.

— 8 *Sept.* $4^1/_2$ pCt. 97,75; 3 pCt. 73,90; Sp. 3 pCt. $32^7/_8$.

MARSEILLE, Donderdag 7 September.

De Periclès brengt ons berigten uit Konstantinopel tot den 30 Aug.

De mariniers hebben de eer verkregen om te gelijk met de landtroepen Sebastopol te bestormen. Het getal troepen, dat deel aan die expeditie zal nemen, is op 80,000 man gebragt. De geestdrift bij de troepen is moeijelijk te beschrijven.

De hertog *van Cambridge*, alhoewel nog niet geheel hersteld, heeft zich bij de expeditie gevoegd.

De Russiesche troepen, die Georgië bezet houden, zijn door *Schamyl* overvallen, die deze provincie aan het hoofd van 20,000 man is binnengerukt. De Russen, verslagen, hebben zich in de vestingen opgesloten. *Schamyl* heeft bij Tiflis belangrijke gijzelaars verkregen.

Prins *Bebutoff* heeft Bajazet moeten verlaten, om de Russen te hulp te komen, die door de Circassiers verdreven zijn; voor zijn vertrek heeft hij de forteres laten springen.

In Walachije heeft een gedeelte der bevolking, dat vijandig is aan prins *Stirbey*, verzoekschriften geteekend tegen zijne terugkomst. Doch de prins wordt door de Oostenrijkers zeer ondersteund.

Zeven Grieksche roovers, in de wateren van Smyrna genomen, zijn in die haven aan de masten der kruisers ten toon gesteld, die hen gevangen genomen hebben. Zij hebben daarna gratie bekomen en zijn niet opgehangen.

BELGIE.

BRUSSEL 8 September.

Gisteren avond hebben de oproerige bewegingen zich op eenige punten der stad herhaald, en bij eenige burgers zijn de glazen weder ingeworpen. Het 1e legioen der burgergarde is uitgerukt, heeft het plein voor het stadhuis schoon gemaakt en alle uitgangen bezet. De compagnie chasseurs-éclaireurs der burgerwacht, in de wapenen geroepen, werd tegen eene bende afgezonden, doch in het kwartier van het Park komende, was de bende verdwenen. Vele arrestatien hebben er weder plaats gehad. De publiekatie van het bestuur schijnt op de gemoederen van velen goeden indruk gemaakt te hebben. De bijeenscholingen waren minder dan gedurende de vorige avonden. Vele industrielen hebben hunne werklieden bedreigd hen te zullen afdanken, zoo zij zich bij de menigte vervoegen, of zich op straat vertoonen.

Om middernacht was de rust hersteld en zijn de burgerwachten uiteengegaan.

L'Indépendance heeft berigt, dat de burgemeester van Brussel werkelijk bij een bakker brood had gevonden, dat te ligt was, en daarvan proces-verbaal had doen opmaken: doch de burgemeester heeft een brief aan den redacteur van dat blad gezonden, waarin hij dit berigt weerspreekt, verklarende dat het door hem gewogen brood de behoorlijke zwaarte had. In de proklamatie van den burgemeester *de Brouckère* aan de inwoners wordt gezegd dat de rust, sedert twee nachten verstoord zijnde, het van belang is die te herstellen, waartoe de burgers moeten medewerken. Alle zamenrottingen van meer dan 5 personen zijn verboden, enz.

Te Antwerpen hebben ook ongeregeldheden plaats gehad, waarbij eenige personen zijn gewond.

De prijs der BOTER te Leeuwarden den 1. Sept. ƒ41,— KAAS ƒ 22,50 à ƒ 27,50.

Prijs der BOTER te Sneek den 5. Sept. 1854 ƒ 40,00. „ KAAS ƒ 23 à 27,50.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Sept.	Uren.	Wind- rigting.	kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
8	2	n.	2	766,04	59,7	— 5.6	0,63	0	Bewolkt.
	10	nnw.	1	66,15	55,0		75	0,1	Zwaarbewolkt.
9	8	nnw.	1	66,07	56 8		69	0	Bewolkt.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 8 September 1854.

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot nut des Obligatie-Handels. van	tot	gebl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	$2^1/_2$	pCt.	$60^1/_8$	$60^1/_4$	$60^3/_{16}$
dito dito	3	„	$72^3/_{16}$		
dito dito	4	„	$90^1/_4$	$90^1/_2$	$90^1/_2$
Oost-Indische Leening	4	„	90		
Aand. Holl. Spoorweg			$77^1/_2$		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$101^1/_4$	$101^3/_8$	$101^1/_4$
Obligat. 1828 en 1829	5	„	101	$101^1/_8$	101
Certificat. 1831 & 1833	5	„	$84^1/_4$		
Certificat. bij *Stieglitz*	4	„	$76^5/_8$	$76^{11}/_{16}$	
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500		ƒ	141		
SPANJE.					
Obligatien	1	„	$18^3/_8$	$18^1/_2$	$18^3/_8$
dito	3	„	$37^3/_4$	$37^1/_4$	
Binnenl. Schuld	3	„	$32^1/_2$	$32^{11}/_{16}$	$32^{11}/_{16}$
Bewijzen Coupons			$5^1/_4$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	68	$68^1/_2$	$68^1/_4$
dito dito N.	5	„	$77^5/_8$	$77^7/_8$	
dito dito La B.	5	„	$77^5/_8$	$77^7/_8$	
dito dito	$2^1/_2$	„	$34^9/_{16}$	$34^{11}/_{16}$	$34^5/_8$

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

BIJVOEGSEL VAN DE UTRECHTSCHE COURANT VAN ZATURDAG 9 SEPTEMBER 1854.

Zitting van den Stedelijken Raad

van Donderdag 24 Augustus.

(*Vervolg.*)

De heer *Ackersdijck* zegt dat men geene processen te voeren heeft, maar daarom is juist de beslissing des te teederder. Als men de kleine woningen wegneemt, dan verslimmert men het kwaad, want dan beperkt men de woningen en doet der bevolking geene dienst. Men behoort nieuwe te bouwen. Private personen kunnen dat werk niet doen, want, wil men het goed doen, dan moet men huizen kunnen laten vallen, om straten breed te maken, en dan eerst zal men in de gelegenheid komen tot verbetering. Wat nu nog de onderhavige kwestie betreft: Spr. komt er op terug, dat het niet ondoenlijk zij een overgang over de straat te maken. Het ware toch der moeite waard om te onderzoeken, ten einde alle onbillijkheid en ongerief te voorkomen.

De heer *v. Ittersum* is het geheel met den Voorzitter eens, dat de schildering der zaak in kwestie, door den laatsten Spr., veel te sterk is en te donker gekleurd. Hij zou echter, nadat het rapport reeds door het ander lid der Comm. voldoende was verdedigd geworden, niet ook zelf nog het woord hebben opgevat, ware het niet, dat de bestrijding van dat rapport, nu laatstelijk door dien Spr. gedaan, minder betreft de feiten en onderdeelen van hetzelve, dan wel (indien zij bestond) de zeker afkeuringswaardige omstandigheid, dat deze Comm. zonder eenig meêgevoel voor de mindere klasse zoude zijn bezield geweest, en althans in deze zaak al zeer luchtig zijn heen gestapt over het *ongerief*, dat de bewoners van den Achterweg zullen moeten ondergaan, wanneer het rapport wordt aangenomen. De Comm. heeft vooral op het oog gehad het belang van het Krankzinnigenhuis, helaas! wel eene zaak van *algemeen nut*, — en zich door herhaald persoonlijk onderzoek overtuigd, hoe gewenscht, nuttig en noodzakelijk de voorgestelde uitbreiding voor dat gesticht is. Het *ongerief*, dat welligt voor enkelen hierdoor *zoude kunnen* ontstaan, heeft zij gemeend op den achtergrond te moeten plaatsen, na alvorens al de belanghebbenden te hebben opgeroepen en ondervraagd. Het ondervinden van dergelijk *ongerief* is vooral in den tegenwoordigen tijd, geene ongewone zaak, men gelieve slechts op Arnhem te letten, waar een hooge dijk, voor den spoorweg gemaakt, zonder eenigen twijfel niet alleen een groot ongerief aan den nabijliggende woningen verschaft, maar ook wel degelijk derzelver waarde aanmerkelijk heeft doen verminderen, en toch gelooft Spr. niet dat men aldaar heeft vermeend, zich hiertegen te kunnen verzetten, of wel schadeloosstelling te vragen. Met een enkel woord moet Spr. ook nog opkomen tegen de voorstelling van den laatsten Spr., als of men zich in deze stad niet bekommert over den slechten toestand der arbeiderswoningen. De woningen, die thans in de nabijheid der Biltstraat worden gebouwd, en de pogingen die men juist in deze dagen aanwendt, om eene vereeniging daar te stellen tot verbetering der geringe woningen, in onderscheidene gedeelten der stad, juist op eene wijze, zoo als door dien Spr. als meest wenschelijk, is voorgedragen, weerspreken dat beweren volkomen. Mogt die vereeniging genoegzame ondersteuning ondervinden, ook bij dat Raadslid, wiens lust en ijver, om al wat goed en nuttig is, krachtig ook met eigen middelen te ondersteunen, algemeen bekend is, en door hem Spr. ook gaarne erkend wordt, dan zal men welligt spoedig in deze gewigtige zaak, belangrijke verbeteringen verkrijgen.

De heer *v. Beeck Calkoen* kan zich niet vereenigen met de conclusie der Commissie. Als regtskwestie is die wel te verdedigen, maar als nuttigheidskwestie niet. Hoe zal het b. v. gaan bij ontstaan van brand, en hoe met de reinheid, ordelijkheid en zedelijkheid? Spr. gelooft, dat men deze meer bevordert, wanneer men ruimen toegang maakt, dan wanneer men de toegangen belemmert; hij vraagt, of het niet beter ware dat men het blok huizen op de Lange Nieuwstraat aankocht?

De heer *v. Hoytema* stelt als motie van orde voor de zaak aan te houden tot eene volgende zitting, welke motie in omvraag met 13 tegen 6 stemmen wordt verworpen. Voor de heeren *Boer*, *de Vos*, *Karsten*, *Ackersdijck*, *v. Hoijtema* en *v. Beeck Calkoen.*

De heer *Karsten* ondersteunt het door den heer *Ackersdijck* uitgebragte denkbeeld om de uitbreiding van het krankzinnigenhuis met eene verbetering van den Achterweg in verband te brengen. Dit laatste is ter bevordering van de gezondheid der bewoners als zeer wenschelijk te beschouwen, en de uitbreiding van het krankzinnigen-gesticht geeft daartoe eene zeer natuurlijke aanleiding, dewijl dit gebouw met de bedoelde buurt in aanraking is.

De Voorzitter merkt op, dat het alleen hier de vraag geldt, of men de straat kan missen; het andere is eene zaak, die hierbij niet behoort.

Ten gevolge van het door den heer *Karsten* gesprokene, doet de heer *Ackersdijck* een bepaald voorstel, inhoudende eene Comm. te benoemen, welke onderzocht, of men niet de straten in de nabijheid van het krankzinnigengesticht zoude kunnen verbeteren, en dit onderzoek met de aanhangige zaak in verband te brengen.

De Voorzitter meent, dat men, door de zaak van Comm. op Comm. te verschuiven, eigenlijk niets afdoet. Het is hier alleen te doen om eene beslissing der vraag: »zullen wij toestemming geven tot afsluiten van de straat, of niet."

De heer *Mulder* is van oordeel, dat hier twee zaken in behandeling zijn, die men verwart. Het zou hem leed doen, dat de verbetering van den algemeene gezondheidstoestand nu speciaal in betrekking werd gebragt met de aanhangige zaak; de straat in kwestie is toch is zeker niet de ergste van allen. Spr. gelooft, dat men den regenten van het krankzinnigenhuis dankbaar moet zijn voor de opruiming. In eene volgende vergadering kan men meer over het andere plan spreken, dit zou, naar Sprs. meening ten minste beter zijn, dan nu beide zaken te verbinden. Het voorstel van den heer *Ackersdijck*, hoe belangrijk het zij, is niet van dit uur.

De heer *Ackersdijck* vermeerdert zijn voorstel, door er bij te voegen: »en de verdere behandeling van de aanhangige zaak te laten aanstaan."

De heer *v. Beeck Calkoen* wenscht alleen aan te nemen, dat de Raad besluit het voorstel te wijzen van de hand.

De heer *Voorduin* zegt, dat alleen thans de conclusie van het rapport aan de orde is, en dat het verdere besprokene, daaraan geheel vreemd is, en te eenemale onbestemd. Wat zal toch eene Comm. nu onderzoeken; vraagt Spr., en met welk doel? Wil men verbetering van kleine woningen, men sla dan liever eerst het oog naar den omtrek van de Jacobiekerk. Een behoorlijke lastbrief ligt in het voorstel niet. Spr. vraagt de prioriteit van behandeling voor het voorstel der Comm.

De heer *Ackersdijck* wenscht juist een ander middel te beramen, om eene wijziging te brengen in de bedoeling van de Regenten van het Krankzinnigenhuis, en wel, dat hun veel meer wierd toegestaan, en dat zij werden ondersteund, om zich meer uit te breiden.

De heer *Nahuys* zegt, dat zoo even is besloten, dat de zaak niet zou worden uitgesteld, en als nu het voorstel van den heer *Ackersdijck* wordt aangenomen, dan wordt zij evenwel uitgesteld, Spr. acht zulks niet consequent.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *Ackersdijck* verworpen met 16 tegen 3 stemmen. Voor de heeren *Schuller*, *Karsten* en *Ackersdijck*.

De conclusie der Comm. wordt daarna aangenomen met 14 tegen 5 stemmen. Tegen de heeren *de Vos*, *Ackersdijck*, *v. Hoytema*, *Calkoen* en *Boer*.

Aan de orde is het rekwest van *de Winter*. Burg. en Weths. hebben bij nader onderzoek bevonden, dat de boomen voor de woning van *de Winter* niet gevaarlijk zijn. Alleen heeft de Burg. bevonden, bij eene latere beschouwing, dat aan het bezwaar misschien later ware te gemoet te komen, door de toppen der boomen eenigzins te verdunnen. Burg. en Weths. stellen alzoo voor, om *de Winter* te kennen te geven, dat ten opzigte het vallen der boomen, de Raad blijft persisteren bij zijn vroeger geuit gevoelen, maar dat men ter gelegener tijd zal trachten te gemoet te komen aan zijn bezwaar.

De heer *v. Ittersum* zegt, dat het hem door een persoonlijk onderzoek gebleken is, dat de heer *de Winter* regt heeft, om te verzoeken, 't geen hij in zijn tweede adres aan den Raad meer duidelijk heeft uiteen gezet.

Het voorstel van Burg. en Weths. wordt daarop zonder omvraag aangenomen, waarna de zitting wordt gesloten.

Zitting van Dingsdag 5 September 1854.

Tegenwoordig zijn 23 leden. De Voorzitter doet mededeeling, dat de heer *Verloren* wegens eene zitting van het geregtshof, en de heeren *Voorduin* en *Voswinkel Dorselen* wegens uit stad zijn, kennis hebben gegeven de vergadering niet te kunnen bijwonen. Zijn afwezig de heeren *v. Hengst* en *v. Asch v. Wijck.*

De tijd verstreken zijnde, binnen welken er tegen de benoeming en het zitting nemen van den heer *v. Boetzelaer* bedenkingen kunnen worden ingebragt, stelt de Voorzitter voor, dien heer toe te laten tot het afleggen der gevorderde eeden. De heer *v. Boetzelaer* neemt zitting, na die eeden te hebben gedaan.

De voordragt van Burg. en Weth., om den afkoop tegen penning 20 te mogen contracteren van zekere uitgangen ten behoeve der stad Utrecht in de Lauwerecht, door mevr. *Bosch*, geb. *Bosch v. Drakestein* aangevraagd, wordt goedgekeurd.

Is ingekomen een verzoekschift van de heeren *L. E. Bosch & Comp*, betreffende de retributie, jaarlijks door hen aan de stad betaald wegens de uitgifte der Utrechtsche Courant, 't welk in handen wordt gesteld van Burg. en Weth., om den raad te dienen van consideratie en advies.

Is ingekomen een rekwest van het Bestuur van het genootschap voor landbouw en kruidkunde, met verzoek om een subsidie van *f* 150,— voor medailles, uit te reiken bij de tentoonstelling van bloemen in 1855. De Voorzitter stelt voor dit te laten aanstaan tot de behandeling der begrooting, waarop reeds eene som daarvoor is uitgetrokken.

De Voorzitter doet mededeeling, dat bij besluit der Ged. Staten zijn goedgekeurd de 1e suppletoire kohieren der belasting op de honden.

De Voorzitter stelt voor magtiging te verleenen tot eene nieuwe verpachting der tolgelden te Vreeswijk. Wordt besloten deze voordragt ter sekretarie neder te leggen, om in de volgende vergadering te worden behandeld.

Aan de orde is de beraadslaging over de voordragt van Burg. en Weth. tot openbare verpachting van 5 percelen grond en tot verhuring van 3 kleine percelen. Die voordragt wordt goedgekeurd en Burg. en Weth. worden met de uitvoering belast.

De voordragt van Burg. en Weth. betreffende een concept raadsbesluit omtrent vrijstelling van de hondenbelasting, wijl de adressanten hunne honden hebben weggedaan, voor de ontvangst der aanslagbilletten, en wijl niet de stijving van stads kas, maar vermindering van gevaar het hoofddoel was dezer heffing, is thans aan de orde.

Tot nadere toelichting dezer voordragt deelt de Voorzitter mede, dat het ook bij het Collegie van dagelijksch bestuur zeer wel werd ingezien, dat bij een blind opvolgen van het strenge regt er veel voor is te zeggen, om de belastingschuldigen niet af te voeren van eenmaal executoir verklaarde kohieren. Van een anderen kant hebben Burg. en Weth. gemeend niet te moeten voorbijzien, dat het hier eene belasting geldt, waardoor een groot aantal der ingezetenen getroffen wordt, die geheel en al onbekend zijn met de formaliteiten, aan eene directe belasting verbonden. Daar komt bij, dat er zóó lang over de invoering der hondenbelasting werd gesproken en gehandeld, dat het publiek in den waan kwam, haar nimmer te zullen beleven. Spr. merkt bovendien nog op, dat de voordragt alleen strekt om *die* belastingschuldigen te ontslaan, welke blijken mogten zich van hunne honden te hebben ontdaan vóórdat zij hun aanslagbillet ontvingen en daardoor kennelijk in de meening hebben verkeerd, dat men zich van de be-

lasting bevrijdde, indien men na de opschrijving geen hond aanhield.

[illegible] d. Heuvel zegt, dat de Comm. van fin. [illegible] te kunnen voordragen, wat door [illegible] en Weth. wordt voorgesteld, maar dat zij heeft gemeend, dat de Raad geen regt had tot wijziging van vastgestelde kohieren. Spr. gelooft niet dat het concept geheel logiesch is, in den aanvang toch wordt volledig erkend, dat de Raad de bevoegdheid mist, om op eenmaal goedgekeurde kohieren terug te komen; en niettemin wordt ten slotte wegens het *wenschelijke* der zaak de bedoelde remissie verleend; hij wenscht echter zeer tot de overtuiging te komen, dat hij verkeerd ziet.

De Voorzitter erkent gaarne, dat hetgeen de heer *v. d. Heuvel* aanvoert door menigen grond kan worden gesteund, maar hij ziet er eene groote hardheid in om aan personen, die hij zoo even aanduidde en die zich alléén, om zich van het betalen eener belasting vrij te waren, welligt met grooten tegenzin van hunne honden ontdeden, geene vrijstelling te verleenen. De Raad kan althans ligtelijk eene poging aanwenden om die hardheid op te heffen, niet op eigene autoriteit, maar onder goedkeuring van een hooger Collegie, dat de kohieren definitief heeft vastgesteld. Het is ook nergens bij de wet verboden, wijziging te brengen in eenmaal vastgestelde kohieren, hetwelk bij erkende vergissingen zeer zeker noodig zou kunnen zijn.

De heer *Ackersdijck* stemt toe, dat het hard zou wezen, de wet alzoo uit te leggen, dat goedgekeurde kohieren onherroepelijk zouden zijn. Spr. gelooft niet, dat de Wetgever ten opzigte der finantien heeft gewild, dat gelijk door den vorigen Spr. te regt is aangevoerd geene vergissing zelfs zou te verbeteren zijn. De Raad moet, volgens Spr., in de mogelijkheid zijn de kohieren te wijzigen, waar dit billijk is, zooals hier. De wet kan niet de strekking hebben, die men haar anders zou geven, en had ze die strekking werkelijk, dan zou het besluit van dezen raad misschien bijdragen, om die hardheid te doen wegnemen. Spr. stelt ten slotte eene kleine wijziging voor in het concept.

Het concept wordt alsnu aangenomen met 19 tegen 5 stemmen. Tegen de heeren *Schuller*, *v. Dielen*, *Boer*, *Schuurman* en *v. d. Heuvel*.

Aan de orde is de verfraaijing van sommige gedeelten van stads wandelingen.

De Voorzitter merkt aan, dat er drie hoofdpunten aan het oordeel van den Raad onderworpen zijn. Vooreerst wenscht men, na gehouden overleg met den heer *Zocher*, den kundigen aanlegger van alle stads wandelingen, den ouden Smeetoren te sloopen en daar de wandeling tot een goed geheel te brengen. Een tweede punt betreft eene vrij aanmerkelijke verandering nabij het St. Servaashek en het bolwerk Zonnenburg; daar kon vroeger niet, zooals de architect het verlangde, een pad langs het water worden doorgetrokken, omdat destijds aldaar leerlooijerijen waren, die echter thans in het bezit der Stad zijn teruggekomen. Het voornemen is om den nog overigen walmuur af te breken, en een pad te leggen langs het water onder langs het bolwerk Zonnenburg. In de derde plaats zou men gevolg willen geven aan een verzoek, reeds vroeger ingediend door de bewoners der Kromme Nieuwegracht en naar aanleiding daarvan de opgehoogde wandeling van het Hieronymusplein naar de Heerenstraat inrigten tot een rijweg. — De uitgaven, voor een en ander vereischt, kunnen geenszins aanzienlijk zijn; wel zullen er kosten te bestrijden zijn, maar deze zullen grootendeels worden opgewogen door de opbrengst van den af te breken walmuur en den Smeetoren. In één woord, de zaak zal geene belangrijke opoffering veroorzaken.

De heer *v. Ittersum* vraagt inlichtingen omtrent het punt onder n°. 2; er wordt daar gesproken van eene gelegenheid tot aanbouw van huizen, en Spr. zou zulk eene gelegenheid gaarne zien aangewezen, zooals in de meeste groote steden elders geschiedt, waar naar een bepaald plan wordt voldaan aan de behoefte naar woningen. Met genoegen zal men het erkennen, dat Utrecht in een staat van buitengewone welvaart verkeert; de Akademie telt meer studenten dan immer, inrigtingen van onderwijs van verschillenden aard zijn in bloeijenden staat, maar woningen ontbreken, en dit kan ten gevolge hebben, dat familiën worden belet, zich hier te komen vestigen. — De speculatiegeest bij onze bouwlieden is hier ter stede zeer zeker, in vergelijking met andere groote steden, niet groot, maar even zeker is het, dat er gebrek is aan goede gelegenheid tot het bouwen van middelmatige heerenhuizen. Spr. is van meening, dat, in verband met het voorgestelde plan tot afbreking van den walmuur aan het einde der Nieuwe Gracht, aan die bestaande behoefte, althans voor een gedeelte, zoude kunnen worden voldaan, en tevens eene goede aanleiding worden gegeven tot verbetering der vele onaanzienlijke huizen, die zich aldaar bevinden. Dat gedeelte van de Nieuwe Gracht zoude dan welligt spoedig gelijkvormig worden aan het meer Noordelijk gelegene. Maar om dit doel te bereiken, zal, volgens Sprs. meening, het volstrekt noodig zijn, het leggen eener brug over den Stadscingel aan het einde der Nieuwe Gracht. Spr. heeft gemeend, deze zijne zienswijze aan het dagelijksch Bestuur te mogen blootleggen, nu er thans sprake is van zulk eene belangrijke verandering van dat gedeelte der Stad.

De Voorzitter herhaalt, dat de heer *Zocher* omtrent iedere der voorgenomene wijzigingen is geraadpleegd en zich daarmede vereenigd heeft. Wat het gebrek aan bouwen betreft, waarvan de Spr. gewaagt, het is hem integendeel voorgekomen, dat er in den laatsten tijd, met name aan de Biltstraat, in de Maliebaan en aan de Cingels veel lust tot bouwen is. Overigens herinnert hij aan een nog altijd bestaand plan, om huizen te zetten langs de wandeling van de Willemsbrug naar den Smeetoren. Aangaande het door den Spr. aangewezen terrein merkt hij op, dat aldaar aan de eene zijde veel moeijelijkheid voor het aanbouwen van huizen zoude bestaan, dewijl de gracht is bezet met geringe woningen, die zeer ondiep zijn en dadelijk stuiten tegen den Hortus. Omtrent het aanbouwen op het terrein aan de overzijde zal hij gaarne nader eens het gevoelen van den heer *Zocher* inwinnen.

De heer *Karsten* zegt zeer bereid te zijn om mede te werken tot hetgeen aan de inwoners, al zij het ook van een gedeelte der stad, tot gerijf kan strekken, maar vindt toch bezwaar in 't geen sub no. 3 wordt voorgedragen, om nl. een rijweg te maken van de Kr. N. Gr. naar de Heerenstraat. Aan eenige ingezetenen, in dien omtrek woonachtig, die rijtuig houden, zal het gerijf aanbrengen; er zal voor de paarden een kleine omweg bespaard worden; maar de wandelaars zullen er bij verliezen. Het is hier juist de meest geliefkoosde wandelplaats, waar men ook kinderen veilig kan vertrouwen; Spr. zou die ongaarne tot een rijweg gemaakt zien. Wil men de passage voor rijtuigen openstellen, hij zou dan liever eene brug zien leggen bij het Hieronimus-plein over het Singel, waartegen dan de rijweg van de Heerenstraat naar de Maliebarrière kon gemist worden.

De heer *Beeck Calkoen* spreekt tegen het afbreken van den Smeetoren als oud monument. Afbreken is gemakkelijk, er kan altijd toe worden overgegaan. Spr. meent, dat de lange lijn die het Plantsoen daar maakt goed door den toren wordt gebroken, terwijl het inzigt in de Smeesteeg zeker ook niet zeer schoon zou worden.

De heer *Jongeneel* kan zich met het gevoelen van den geachten Spr., den heer *Karsten*, niet vereenigen; hij voor zich houdt eene passage voor rijtuigen, van de Kr. N. Gr. naar de Maliebrug, allezins wenschelijk, en zulks niet alleen voor die gracht, maar ook in verband met de Minnebroederstraat en het Janskerkhof; het is waar, men kan door de Heeren- en Brigittestraten rijden, maar doorgaans is de kortste weg de aangenaamste. Zoo ook meent hij in bedenking te moeten geven, wat de misstand betreft, welke door het maken eener zulke passage zoude worden te weeg gebragt, of men, wanneer de heer *Zocher* het maken dier passage op zich neemt, niet voor een misstand zal bewaard blijven; alle lijnen zijn tot hiertoe aan hem toevertrouwd geweest en Spr. vermeent, dat de heer *Zocher* zich allezins dat vertrouwen wegens het door hem verrigte, heeft waardig betoond; ook tegen het leggen eener brug daar ter plaatse meent hij in gevoelen te moeten verschillen, daar juist zulk eene brug eene misstand zijn zou, liggende alsdan 3 bruggen op eenen korten afstand van elkander. Spr. acht het wenschelijkste, om alle veranderingen zoo wel van den Smeetoren, Zonnenburg als de passage aan de Kr. N. Gr., geheel aan het beleid van het dagelijksch bestuur en den heer *Zocher* over te laten.

De heer *v. Ittersum* komt ook op tegen het door den heer *Karsten* beweerde, volgens 't welk de rijweg alleen ten gerieve van eenige ingezetenen, die rijtuig houden, zou verlangd worden. Men moet in 't oog houden, dat meer nog met huur- dan met eigen rijtuigen wordt gereden, en dat de zaak niet is in het belang alleen van de enkele adressanten, maar van een groot aantal anderen. Vroeger is daar ook een rijweg geweest, en een uitgang meer uit de stad is zeer voordeelig en moet niet worden opgeofferd ten voordeele van eene wandeling. Men zal er zich overigens wel verzekerd van kunnen houden, dat door Burg. en Weth. de noodige zorgen voor de veiligheid der wandelaars zullen genomen worden. De hoofdzaak is, dat niet enkelen, maar een groot deel van de stad door de verandering zal gebaat worden.

De heer *de Vos* erkent, dat meerderen belang hebben bij de verandering. Spr. kan echter het groote gerief niet zien, wat anderen dan de bewoners der Kr. N. Gr. er bij zullen hebben. Het aangename van de wandeling wordt weggenomen, de rust wordt den voetganger ontnomen. Spr. zou dus tegen de daarstelling van den rijweg zijn.

Door den Voorzitter wordt opgemerkt, dat het plan is om *twee* wegen te maken: de bovenweg zal rijweg worden; er zou dus een pad blijven uitsluitend voor wandelaars. Men zou, ja, op het Hieronymusplein één oogenblik in contact met rijtuigen kunnen zijn; maar dat bezwaar bestaat thans reeds evenzeer. Het verkeer is ook niet zóó aanzienlijk, dat men hinder van de rijtuigen zal hebben. De Spr. is van oordeel, dat men in deze zaak aan vele ingezetenen een groot genoegen kan verschaffen, zonder een merkbaar ongerief te veroorzaken.

De heer *Karsten* meent, dat, als men tot een rijweg besluit, het dan doelmatiger zou zijn, die tot aan de Zonstraat te verlengen, ten gevolge waarvan echter de wandelingen spoedig hare geheele eigenaardigheid zouden gaan verliezen.

De heer *Bake* ziet, vooral bij den dubbelen weg die er zal zijn, weinig ongemak of gevaar. Hij appuyeert dus den weg ten sterkste en meent dat dezelve niet alleen tot gerijf van de inwoners der Kromme Nieuwe Gracht, maar ook tot gemak der inwoners van het noordelijke gedeelte der stad zal verstrekken.

De heer *v. Hoytema* is ook voor den rijweg. In het midden latende de vraag, of het wenschelijk zij hier den wandeling te behouden, of dien tot rijweg in te rigten, voor welke beide meeningen veel kan worden gezegd, oordeelt hij dat er nog 2 punten zijn, welke de verandering tot rijweg aanraden. Vooreerst is dat wandelpad door deszelfs ligging aan de eene zijde naar den muur afdalende, en met hout begroeit eene verzamelplaats van veel onreins, dat de zuiverheid der lucht in eene groote mate bederft, zoo zelfs dat de liefelijke bloemen op het Hieronymusplein geplant die onzuiverheid niet wegnemen. Evenzeer als aan den anderen hoek der Heerenstraat, waar de toeplanting zooveel aanleiding geeft tot het op gemelde bezwaar, zal dit ongerijf niet beter verdwijnen, dan wanneer door het aanleggen van een rijweg, het terrein open wordt gemaakt. Aan de andere zijde der Heerenstraat hebben geene maatregelen van afsluiting geholpen om de zindelijkheid te bevorderen. In de 2e plaats zal door dien weg, het gebruik van de Jeruzalemsteeg als rijweg minder noodig zijn, hetwelk nu vele bezwaren oplevert. Want hoezeer de rijtuigen slechts van ééne zijde die straat inrijden, is dezelve somtijds zoo geëncombreerd door askarren, rijtuigen en wagens, dat de doortogt voor voetgangers niet van de gevaren is vrij te pleiten, waarover men op andere wegen klaagt.

De heer *Ackersdijck* gelooft, dat de plannen van den heer *Zocher* allen zijn goed te keuren. Spr. wil echter op één punt wijzen. Hij vindt eene groote rijbrug aan het Hieronymusplein nog niet zoo noodzakelijk, maar zou gaarne eene voetbrug over den Singel in dien omtrek hebben. Gelijke onzindelijkheid en stank, als waarover de heer *v. Hoijtema* heeft geklaagd, hinderen den wandelaar, die door de Wittevrouwenpoort het plantsoen wil opgaan. De indruk is voor den wandelaar aldaar zeer onaangenaam, buiten en behalve dat de weg door de poort dikwijls door de vele rijtuigen is versperd. Spr. wenschte daarom eene voetbrug te zien aangelegd, zoo als men die buiten 's lands op verschillende plaatsen aantreft, die met kleine kosten ware aan te brengen op het punt, dat door den heer *Zocher* daartoe het geschiktst werd geoordeeld.

De Voorzitter verklaart het verlangen van den heer *Ackersdijck* gaarne nog eens in overweging te willen nemen; het plan is echter reeds meermalen bij Burg. en Weth. besproken en zou betrekkelijk groote kosten vereischen. Evenwel ook hij acht die verbetering wenschelijk en den tegenwoordigen ingang niet voordeelig. Een ander plan, dat ook wel eens geopperd is, zou bij hem meer bezwaar ontmoeten, namelijk het afbreken der Wittevrouwenpoort; wel is het hem bekend, dat het voorstanders heeft, maar dezen zou hij altijd in bedenking willen geven of het gemis der poort niet een minder welstandigen aanleg zou veroorzaken, dewijl de Biltstraat onmogelijk in ééne lijn kan worden gebragt met de Wittevrouwenstraat; — en voorts of het sloopen van dit niet onbehagelijk en wel onderhouden overblijfsel der oudheid, wanneer het buiten noodzakelijkheid geschiedde, niet te betreuren ware. Dit punt evenwel, gelijk nog vele andere, zullen nog nader in overleg met den heer *Zocher* kunnen behandeld worden.

In omvraag gebragt, wordt het 1e deel van het plan (de afbraak van den Smeetoren) aangenomen met 22 tegen 2 stemmen, die van de heeren *v. Beeck Calkoen* en *v. Boetzelaer*; — het 2e deel (de wandeling bij Zonnenburg) met algemeene; — en het 3e deel (de rijweg van uit het Hieronymusplein) met 19 tegen 5 stemmen, die van de heeren *Schuller*, *Schuurman*, *Karsten*, *de Vos* en *v. Boetzelaer*.

De uitvoering wordt dus aan Burgemeester en Weth. opgedragen.

De Voorzitter brengt het voorstel in tot goedkeuring en opzending aan Gedep. Staten van de rekening en verantwoording omtrent de rekening der Schutterij; dit wordt goedgekeurd.

(*Het vervolg in een volgend Bijvoegsel.*)

Utrecht, bij L. E. BOSCH en COMP.